

**การบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิของวัดพระธรรมกาย
ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**
ADMINISTRATION OF TECHNOLOGY FOR MEDITATION PROMOTION OF WAT
PRATHAMAKAYA ACCORDING TO THE SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY

สุนีย์ สัจจาไชยนนท์* วิรัช วิรัชนิภาวรรณ ***

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ (3) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ระเบียบวิธีวิจัยของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ออกแบบรูปแบบการวิจัยให้เป็นการวิจัยแบบผสม โดยเน้นการวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลักและใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นข้อมูลเสริม การวิจัยเชิงปริมาณเป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อให้ได้ข้อมูลจากประชากรเป็นจำนวนมาก โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามได้ผ่านการทดสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรง ได้ค่าเท่ากับ 0.94 และผ่านการหาค่าความเชื่อถือได้ ที่ระดับ 0.96 ประชากร คือ ประชาชนทั้งหมดที่มานั่งสมาธิในวัดพระธรรมกาย จำนวน 62,237 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,111 คน โดยใช้สูตรการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของทาร์โร ยามาเน่ การเก็บรวบรวมข้อมูลสนามดำเนินการระหว่างวันที่ 1-30 เมษายน 2559 เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมาได้จำนวน 1,005 คน คิดเป็นร้อยละ 90.46 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,111 คน การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ในรูปตารางรวมทั้งใช้รูปแบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา สำหรับสถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการถดถอยพหุคูณ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์แนวลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 9 คน แบบตัวต่อตัว โดยใช้แบบสัมภาษณ์แนวลึกที่มีโครงสร้าง จากนั้น จึงนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแปลความและวิเคราะห์ไว้ในตารางพร้อมคำบรรยาย

ผลการศึกษาพบว่า (1) ปัญหาการบริหารจัดการที่สำคัญคือ วัดพระธรรมกายให้ความสนใจและความเข้าใจกับประชาชนด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิโดยใช้ง่าย

* หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย จังหวัดปทุมธานี

*** Corresponding author

งบประมาณอย่างไม่เหมาะสม เช่น น้อยเกินไป (2) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการที่สำคัญคือ วัดพระธรรมกายควรให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิโดยใช้ปัจจัยงบประมาณอย่างเหมาะสม หรืออย่างประหยัด รวมทั้งควรใช้ประโยชน์จากเครือข่ายที่ทันสมัยและหลากหลาย เช่น เฟสบุ๊ก และไลน์ และ (3) วัดพระธรรมกายควรกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การวางแผนยุทธศาสตร์ ด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำไปปรับใช้ในการวางแผน การกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงาน หรือการกำหนดกลุ่มตัวชี้วัดสำคัญสำหรับการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยี โดยยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การวางแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว ควรประกอบด้วย 5 ด้าน เรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านตัวชี้วัด ยุทธศาสตร์ดำเนินงาน พันธกิจ เป้าหมาย และวิสัยทัศน์

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ เทคโนโลยี การนั่งสมาธิ วัดพระธรรมกาย ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ABSTRACT

Objectives of this study were to explore (1) administrative problems of technology for meditation promotion of Wat Prathamakaya according to the Sufficiency Economy Philosophy, (2) development guidelines of technology for meditation promotion of Wat Prathamakaya according to the Sufficiency Economy Philosophy, and (3) administrative strategy of technology for meditation promotion of Wat Prathamakaya according to the Sufficiency Economy Philosophy.

Methodology of this research was constructed as mixed methods research using quantitative research as principal means and supported by qualitative research. The quantitative research was survey research collecting large amount of field data with questionnaires. The questionnaires passed try out of validity check at level of 0.94 and reliability check at level of 0.96. Population was all 62,237 people going to meditation retreat at Wat Prathamakaya. Total samples of 1,111 members were drawn by Taro Yamane's Sampling Size Formula. Field data collection was operated during October 1-30, 2016 and total 1,027 completed sets of questionnaire which equaled with 82.16 % of the 1,250 total samples were returned. Field data collection was collected during April 1-30, 2016 and total 1,005 completed sets of questionnaire which equaled with 90.46 % of the 1,111 total samples were returned. Data analysis was presented in contingency table with analytical descriptive approach. Descriptive statistics exercised were mean, standard

deviation, multiple regression, and Pearson's correlation coefficient. For qualitative research, in-depth interview of 9 experts or key informants with face to face interview together with structured in-depth interview form was also applied. After that the interviewed data was interpreted, analyzed, and presented in table with description.

Research results were (1) the significant problem of administration was Wat Prathamakaya' s inappropriate spending, such as too little, on knowledge and understanding provision of modern technology supporting the mediation to people, (2) the significant development guidelines of administration were Wat Prathamakaya should provide knowledge and understanding of modern technology supporting the mediation to people by spending appropriately or economically, including should utilize the variety of modern networks, for instance, Facebook and Line, and (3) Wat Prathamakaya should establish administrative strategy, particularly strategy planning, of technology for meditation promotion according to the Sufficiency Economy Philosophy and should apply in planning, performance process setting, or key performance indicators forming. The administrative strategy particularly the strategy planning should respectively consist of 5 aspect as follows: indicator, operational strategy, mission, goal, and vision.

Keywords: Administration, technology, meditation, Wat Prathamakaya, the Sufficiency Economy Philosophy

1. บทนำ

วัดพระธรรมกายเป็นวัดในพระพุทธศาสนา ก่อตั้งเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2513 สังกัดมหานิกายแห่งคณะสงฆ์ไทย ตั้งอยู่ ณ ตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ได้รับอนุญาตให้ตั้งเป็นวัดโดยสมบูรณ์ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2522 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 96 ตอนที่ 15 เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2522 วัดพระธรรมกายมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการนั่งสมาธิตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505, 2547 (ที่มา : พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505) โดยมี “สภามหาเถรสมาคม” ซึ่งเป็นอาคารปฏิบัติธรรมขนาดใหญ่ มีพื้นที่กว่า 150 ไร่ สามารถจุคนได้ประมาณ 300,000 คน ใช้เป็นสถานที่สวดมนต์ ปฏิบัติธรรม ฟังพระธรรมเทศนา และนั่งสมาธิ สำหรับใช้ในงานบุญทุกวันอาทิตย์ และงานบุญใหญ่ของวัดตลอดทั้งปี วัดพระธรรมกายได้มุ่งเน้นการอบรมธรรมะทั้งภาคปริยัติและปฏิบัติให้แก่พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ตลอดจนสาธุชนผู้สนใจศึกษาธรรมะทุกท่านตลอดมา รวมทั้งเน้นในเรื่องของความสะอาด ความสงบ ความร่มรื่น และร่มเย็น โดยหลักการของวัดพระธรรมกายมุ่งที่ศีลธรรม วัดไม่ได้เป็นเพียงศาสนสถาน หรือสถานที่สำหรับการประกอบพิธีกรรม หรือศาสนพิธีต่าง ๆ เช่น การเวียนเทียน การสวดมนต์ การทำสมาธิ เท่านั้น แต่ถือว่า “วัดคือโรงเรียนสอนศีลธรรมให้กับมหาชน” คนจำนวนมาก โดยเฉพาะเยาวชนของชาติ หากได้รับการสอนและการปฏิบัติธรรมอย่างจริงจังแล้ว ก็จะเป็นผู้รักศีลธรรม สนใจธรรมะ และจะช่วยดึงให้ห่างพ้นจากอบายมุขและยาเสพติด

การนั่งสมาธิมีความสำคัญ เกิดประโยชน์ และเป็นผลดี กล่าวคือ ผลดีต่อตนเองทั้งด้านสุขภาพจิต ช่วยส่งเสริมให้คุณภาพของใจดีขึ้น คือ ทำจิตใจ ผ่องใส สะอาด บริสุทธิ์ สงบ เยือกเย็น ปลอดภัย โกรธ เบาสบาย มีความจำ และสติปัญญาดีขึ้น ทำอะไรคิดอะไรได้รวดเร็ว ถูกต้อง เลือกคิดแต่ในสิ่งที่ดีเท่านั้น รวมทั้งด้านพัฒนาบุคลิกภาพ ช่วยทำให้เป็นผู้มีบุคลิกภาพดี กระฉับกระเฉง กระปรี้กระเปร่า มีความมองอาจสง่าผ่าเผย มีผิวพรรณผ่องใส มีความมั่นคงทางอารมณ์ เยือกเย็นและเชื่อมั่นในตนเอง และมีมนุษยสัมพันธ์ดี ส่วนผลดีต่อครอบครัว ช่วยทำให้ครอบครัวมีความสุข เพราะสมาชิกในครอบครัวเห็นประโยชน์ของการประพฤติธรรม สำหรับผลดีต่อสังคมและประเทศชาติ ช่วยทำให้สังคมสงบสุข ทำให้เกิดความมีระเบียบวินัย และเกิดความประหยัด สำหรับต่อศาสนา ที่สำคัญคือ ช่วยทำให้เข้าใจพระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้องและรู้ซึ่งถึงคุณค่าของพระพุทธศาสนา และทำให้เกิดศรัทธาตั้งมั่นในพระรัตนตรัย และจะเป็นกำลังส่งเสริมทะนุบำรุงศาสนา

นอกจากนี้ ยังถือว่า วันที่ 6 สิงหาคมของทุกปีถือเป็นวันสมาธิโลก (World Meditation Day) อีกทั้งข้อเท็จจริงยังปรากฏว่า ประชาชนเป็นจำนวนมากมีความสนใจการนั่งสมาธิที่วัดเป็นประจำทุกวัน หรือไปเฉพาะวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันอาสาฬหบูชา วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา เป็นต้น เมื่อเป็นเช่นนี้ การนั่งสมาธิจึงเป็นเรื่องที่ควรนำศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิของวัดพระธรรมกาย

ในส่วนของเทคโนโลยีมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ซึ่งรวมทั้งประโยชน์ที่เกิดจากการนำวัสดุอุปกรณ์ที่สมัยใหม่มาใช้ในการสนับสนุนการนั่งสมาธิของวัดพระธรรมกาย เช่น การใช้เว็บไซต์ (website) การใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) และไลน์ (Line) สำหรับสื่อสารข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชนเพื่อให้ได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับการนั่งสมาธิ รวมทั้งการที่ประชาชนที่มานั่งสมาธิใช้เครือข่ายทางสังคม (social network) ในการทำกิจกรรมร่วมกับวัด เป็นต้น

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการของหน่วยงานของรัฐ อันได้แก่ วัดพระธรรมกาย และเป็นลักษณะของการศึกษาเพื่อ “พัฒนาหน่วยงาน คือ วัดพระธรรมกาย” หรือ “พัฒนาการบริหารจัดการของวัดพระธรรมกาย” โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาสนับสนุนการนั่งสมาธิ โดยมีปัญหาการวิจัย คือ “ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีในเรื่องที่วัดพระธรรมกายให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิไม่มากเท่าที่ควร” เช่น วัดพระธรรมกายไม่ได้ให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนเพื่อให้ประชาชนใช้เทคโนโลยีในการติดต่อ หรือในการจองวันเวลามานั่งสมาธิอย่างมากเพียงพอ

นอกจากปัญหาการวิจัยที่กล่าวมาแล้ว ข้อเท็จจริงยังปรากฏว่า วัดพระธรรมกายยังประสบปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่วัดพระธรรมกายไม่ได้ให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้ (1) **ด้านความพอประมาณ** เช่น วัดพระธรรมกายบริหารจัดการ หรือให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิโดยใช้จ่ายงบประมาณอย่างไม่เหมาะสม เช่น น้อยเกินไป หรือฟุ่มเฟือย (2) **ด้านความมีเหตุผล** เช่น วัดพระธรรมกายให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิอย่างไม่รอบคอบ หรือไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของเหตุผลมากเท่าที่ควร (3) **ด้านการมีภูมิคุ้มกัน** เช่น วัดพระธรรมกายให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิโดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการวางแผน หรือการเตรียมความพร้อมไว้ล่วงหน้ามากเท่าที่ควร (4) **ความรู้** เช่น วัดพระธรรมกายให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิโดยให้วิชาความรู้ทางวิชาการกับประชาชนไม่มากเท่าที่ควร และ (5) **ด้านเครือข่าย** เช่น วัดพระธรรมกายให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิโดยใช้เครือข่าย เช่น หน่วยงานภาครัฐกิจเอกชน และหน่วยงานภาครัฐไม่มากเท่าที่ควร เหล่านี้เป็นต้น (ที่มา : จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเบื้องต้นในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 รูป ได้แก่ (1) พระมหาวิริวัฒน์ วีรวฑฒโก ตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระธรรมกาย สำนักประธานคณะกรรมการบริหารสภา สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2559 ระหว่างเวลา 9.00 น.-10.00 น. รวม 60 นาที ณ วัดพระธรรมกาย (2) พระอารีพงศ์ ธิมมิโก

ตำแหน่งประธานสงฆ์ศูนย์อบรมสมุทรปราการ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2559 ระหว่างเวลา 15.00 น.-16.00 น. รวม 60 นาที ณ วัดพระธรรมกาย)

จากปัญหาการวิจัยดังกล่าว หากวัดพระธรรมกายบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิอย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วัดพระธรรมกายให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิไม่มากเท่าที่ควร ย่อมทำให้เกิดข้อบกพร่องหรือผลเสีย ที่สำคัญคือ (1) ผลเสียต่อหน่วยงาน คือ วัดพระธรรมกาย ที่สำคัญคือ ทำให้วัดพระธรรมกายบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิของวัดพระธรรมกายไม่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และไม่ทันสมัยเท่าที่ควร (2) ผลเสียต่อบุคลากร คือ ทำให้บุคลากรบางส่วนของวัดพระธรรมกายไม่ได้รับการยอมรับ ไม่ได้ได้รับความเชื่อถือมากเท่าที่ควร และอาจส่งผลให้บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจ และ (3) ผลเสียต่อประชาชน โดยเฉพาะประชาชนที่มานั่งสมาธิ ทำให้ประชาชนไม่ได้รับการปลูกฝัง หรือเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิของวัดพระธรรมกาย

ด้วยเหตุผลที่แสดงถึงความเป็นมาของการวิจัย อานาจหน้าที่หรือบทบาทของวัดพระธรรมกาย ปัญหาการวิจัย และความสำคัญของปัญหาการวิจัย ตลอดจนตัวอย่างปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้ศึกษาสนใจศึกษาครั้งนี้ พร้อมทั้งคาดหวังว่าผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ทั้งด้านวิชาการ และด้านปฏิบัติต่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งประชาชนต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ศึกษายุทธศาสตร์การบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษานี้ แบ่งกรอบแนวคิดการวิจัยสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณออกเป็น กรอบแนวคิดส่วนที่เป็นตัวแปรอิสระ และกรอบแนวคิดส่วนที่เป็นตัวแปรตาม โดยกรอบแนวคิดส่วนที่เป็นตัวแปรอิสระ หรือเป็นเหตุ (cause) ได้แก่ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (the Sufficiency Economy Philosophy) 5 ด้าน” ได้แก่ ด้าน (1) ความพอประมาณ (2) ความมีเหตุผล (3) การมีภูมิคุ้มกัน (4) ความรู้ และ (5) เครือข่าย (ที่มา : วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2550, หน้า 63-68). *การบริหารจัดการตามแนวทางคุณธรรมและแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โพธิ์เพชร)

สำหรับกรอบแนวคิดส่วนที่เป็นตัวแปรตาม หรือเป็นผล (effect) คือ “ประสิทธิภาพในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 7 ด้าน” ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546” ทั้ง 7 ด้านนั้น ได้แก่ ด้าน (1) การเกิดประโยชน์สุขของประชาชน (2) การเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของหน่วยงาน (3) การมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของหน่วยงาน (4) การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน (5) การปรับปรุงภารกิจของหน่วยงานให้ทันต่อสถานการณ์ (6) การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน และ (7) การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ (ที่มา : วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2556, หน้า 34-35). *หลักการและเทคนิคการเขียนงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และรายงาน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โพเพส. และนำไปใช้เป็นกลุ่มตัวแปรตามของงานวิจัยระดับปริญญาเอกของ รวีพร คูหิรัญ (2558, หน้า 71). "ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามแนวพระราชดำริ", *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)* ปีที่ 7 ฉบับที่ 14 กรกฎาคม-ธันวาคม 2558, หน้า 64-76.)

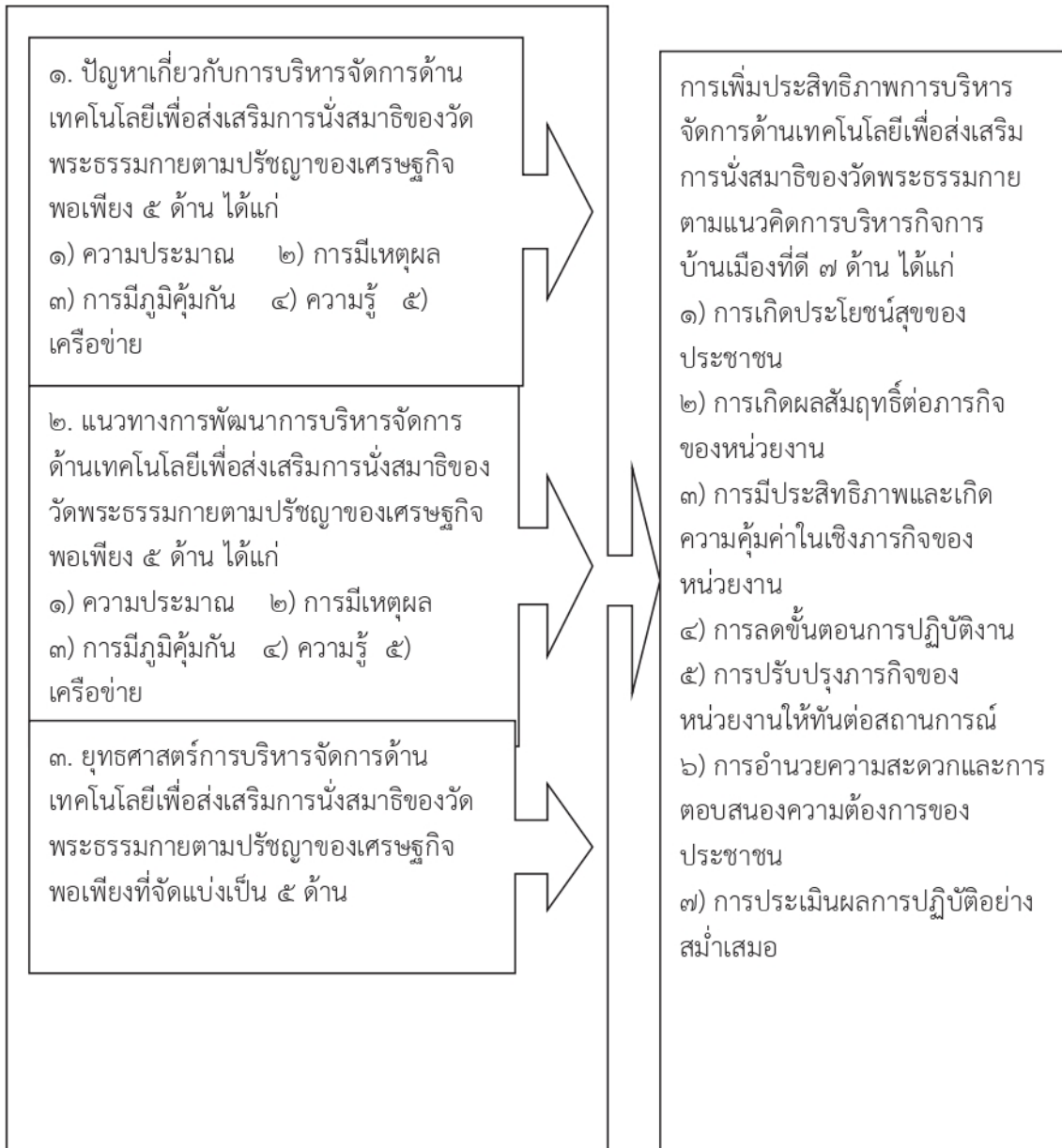
ในการกำหนดกรอบแนวคิดที่จัดแบ่งเป็นตัวแปรอิสระและตัวแปรตามซึ่งมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นเหตุเป็นผลต่อกัน (causality) นั้น ผู้ศึกษาได้จัดแบ่งแต่ละส่วนที่สัมพันธ์กันตามวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ข้อของการศึกษาค้นคว้านี้ โดยส่วนที่เป็นตัวแปรอิสระ (เหตุ) ประกอบด้วย 3 ส่วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งนำไปสู่ตัวแปรตาม (ผล) 1 ส่วน ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการน้อมสมาธิของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 1.)
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการน้อมสมาธิของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 2.)
3. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการน้อมสมาธิของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดแบ่งเป็น 5 ด้าน (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 4.) ซึ่งเน้นหรือให้ความสำคัญกับเรื่องการวางแผนยุทธศาสตร์ที่ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน (1) วิสัยทัศน์ (2) พันธกิจ (3) เป้าหมาย (4) ยุทธศาสตร์ดำเนินงาน และ (5) ตัวชี้วัด

ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ส่วนนี้ นำไปสู่ตัวแปรตาม ซึ่งหมายถึง การบริหารจัดการในทิศทางที่ดีกว่าเดิม หรือ การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการน้อมสมาธิของวัดพระธรรมกายตามแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 7 ด้าน ดังภาพ 1

ตัวแปรอิสระ (เหตุ)

ตัวแปรตาม (ผล)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามที่จัดแบ่งตามวัตถุประสงค์การวิจัย 4 ข้อ ที่ใช้ในการทำวิจัยเชิงปริมาณของการศึกษาครั้งนี้

สำหรับเหตุผลที่ผู้ศึกษานำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน” ดังกล่าว มาปรับใช้เป็นกรอบแนวคิดสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เนื่องจากเป็นกรอบแนวคิด หรือตัวชี้วัดการบริหารจัดการทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และขอบเขตของการศึกษารวมทั้งเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันที่ให้หน่วยงานของรัฐให้ความสำคัญและนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ ยังได้มีการนำกรอบแนวคิดดังกล่าวนี้ไปปรับใช้ในการทำวิจัย หรือวิทยานิพนธ์อีกด้วย ตัวอย่างเช่น มาริษา ตันติพรเดชา (2550). *การเปรียบเทียบการบริหารจัดการด้านการให้บริการประชาชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงระหว่างเทศบาลเมืองนราธิวาสกับเทศบาลเมืองสุโขทัย*. จังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นต้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ออกแบบรูปแบบการวิจัย (research design) ให้เป็นการวิจัยแบบผสม (mixed methods research) (ที่มา : John W. Creswell and Vicki L. Plano Clark. (2011, pp. 174-175). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. Second Edition. Thousand Oaks, California: Sage Publications, Inc.) โดยเน้น (1) การวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 80 และเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) และ (2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 20 โดยเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยนำข้อมูลมาเสริมและเทียบเคียงกับการวิจัยเชิงปริมาณ

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประกอบด้วย 4 หัวข้อ ได้แก่ (1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (3) การเก็บรวบรวมข้อมูล และ (4) วิธีวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชาชนทั้งหมดที่มานั่งสมาธิในวัดพระธรรมกายในช่วง 3 ปี ย้อนหลัง จำนวน 62,237 คน (ที่มา : ฝ่ายทะเบียน วัดพระธรรมกาย ปี พ.ศ. 2555, 2556 และ 2557) ส่วนกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนดังกล่าวที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 1,111 คน ซึ่งได้มาจากการใช้สูตรหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร่ ยามานะ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 97.0% หรือที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.03 (ที่มา : Taro Yamane. (2012). *Mathematics for Economists: An Elementary Survey*. Whitefish, Montana: Literary Licensing, LLC.) อันเป็นลักษณะของการสุ่มตัวอย่างประเภทที่ใช้ความน่าจะเป็น (probability sampling) และเป็นการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) โดยหน่วยตัวอย่างในประชากรมีโอกาสถูกสุ่มหรือถูกเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างเท่า ๆ กัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลจากประชากรเป็นจำนวนมาก โดยแบบสอบถามได้ผ่านการทดสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรง ซึ่งเป็นการทดสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา หรือหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of item Objective Congruence หรือ IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน ได้ค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.94 และได้ทำการทดสอบ (try out) จำนวน 50 ชุด เพื่อหาความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม หรือหาค่าครอนบาค (Cronbach) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อถือได้ ที่ระดับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสนามระหว่างวันที่ 1-30 เมษายน 2559 ผู้ศึกษา และผู้ช่วยอีก 3 คน แจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมาได้จำนวน 1,005 คน คิดเป็นร้อยละ 90.46 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,111 คน

วิธีวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลเชิงปริมาณมาทำการประมวลและวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับคอมพิวเตอร์ โดยวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ในรูปตาราง รวมทั้งใช้รูปแบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการถดถอยพหุคูณ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

การวิจัยเชิงคุณภาพ

เนื่องจากประชากรของการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนันทนาการของวัดพระธรรมกาย ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นประชากรแฝง (hidden population) ที่ไม่อาจระบุจำนวนได้อย่างชัดเจน หรือได้ง่าย ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงได้ใช้การสุ่มตัวอย่างประเภทที่ไม่ใช้ความน่าจะเป็น (non probability sampling) โดยใช้การสุ่มตัวอย่างตามแนวคิดสโนว์ บอล (Snowball Sampling Concept) (ที่มา : Patrick Biernacki and Dan Waldorf. (1981, pp.141-163). "Snowball Sampling: Problems and Techniques of Chain Referral Sampling", *Sociological Methods & Research*, 10, 2 (1981): 141-163) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 9 คน สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ แนวลึกที่มีโครงสร้าง (structured in-depth interview form) โดยผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวนดังกล่าวด้วยตัวเอง (face to face interview) ที่ละคน ๆ ละ 60 นาที ต่อจากนั้น จึงนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ แปลความ และเขียนพรรณนาหรือบรรยาย (descriptive analysis and descriptive interpretation) ไว้ในตาราง ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อนำมาเสริม หรือเทียบเคียงกับข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งเป็นข้อมูลหลักของการศึกษาครั้งนี้

5. ผลของการวิจัย

ผลการวิจัยข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 54.03) เป็นเพศหญิง และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 55.12) มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือสูงกว่าปริญญาตรี สำหรับผลการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ข้อ มีดังนี้

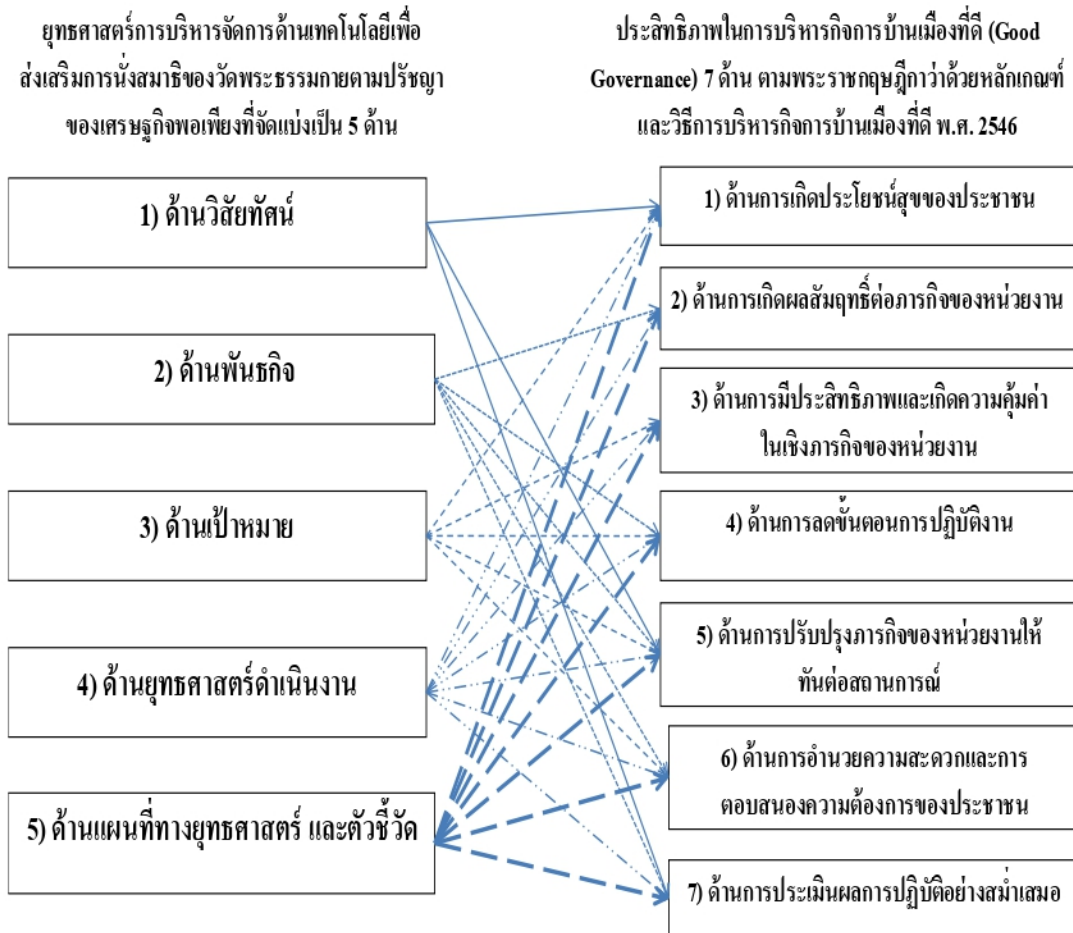
1. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 1.) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ล้วนเห็นด้วยในระดับปานกลางทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน (1) ความพอประมาณ (2) ความมีเหตุผล (3) การมีภูมิคุ้มกัน (4) ความรู้ และ (5) เครือข่าย โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความพอประมาณ ได้แก่ คำถามที่ว่า “วัดพระธรรมกายบริหารจัดการ หรือให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิโดยใช้จ่ายงบประมาณอย่างไม่เหมาะสม เช่น น้อยเกินไป หรือฟุ่มเฟือย” (ค่าเฉลี่ย 2.33)

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 2.) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ล้วนเห็นด้วยในระดับปานกลางทั้ง 5 ด้านดังกล่าว โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความพอประมาณ ได้แก่ คำถามที่ว่า “วัดพระธรรมกายควรบริหารจัดการ หรือให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิโดยใช้จ่ายงบประมาณอย่างเหมาะสม เช่น ไม่น้อยเกินไป หรืออย่างประหยัด” (ค่าเฉลี่ย 2.33)

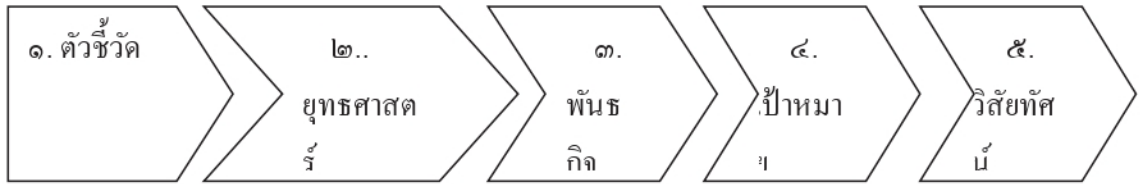
นอกจากนี้ ผลการสัมภาษณ์แนวลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 9 คน ล้วนเห็นด้วยกับคำถามดังกล่าว

3. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดแบ่งเป็น 5 ด้าน (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 3.) พบว่า ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน (1) วิสัยทัศน์ (2) พันธกิจ (3) เป้าหมาย (4) ยุทธศาสตร์ดำเนินงาน และ (5) ตัวชี้วัด (ตัวแปรอิสระ) ล้วนมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้าน (1) การเกิดประโยชน์สุขของประชาชน (2) การเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของหน่วยงาน (3) การมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของหน่วยงาน (4) การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน (5) การปรับปรุงภารกิจของหน่วยงานให้ทันต่อสถานการณ์ (6) การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน และ (7) การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ (ตัวแปรตาม) โดยยุทธศาสตร์การบริหารจัดการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดแบ่งเป็น 5 ด้าน เรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้าน (1) ตัวชี้วัด (2) ยุทธศาสตร์ดำเนินงาน (3) พันธกิจ (4) เป้าหมาย และ (5) วิสัยทัศน์

สำหรับผลการสัมภาษณ์แนวลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ จำนวน 7 คน เห็นด้วยกับคำถามดังกล่าว ส่วนผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักอีก 2 คน ไม่มีความเห็น ดังภาพ 2-3

ภาพ 2 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนําสมาธิของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดแบ่งเป็น 5 ด้าน ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 7 ด้าน

ภาพ 3 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั้งสมาธิ
ของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดแบ่งเป็น 5 ด้าน

6. การอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั้งสมาธิของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลางทั้ง 5 ด้าน ดังกล่าวแล้วนั้น

เหตุผลสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ซึ่งเป็นประชาชนที่มานั่งสมาธิในวัดพระธรรมกายเห็นด้วยในระดับปานกลางดังกล่าว แทนที่จะเห็นด้วยในระดับมากหรือในระดับน้อย ผู้ศึกษามีความเห็นว่าเป็นว่า ถึงแม้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเห็นว่า วัดพระธรรมกายมีปัญหากับการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง (1) การที่วัดพระธรรมกายบริหารจัดการ หรือให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนั้งสมาธิโดยใช้ปัจจัยประมาณอย่างไม่เหมาะสม เช่น น้อยเกินไป หรือพุ่มเพี้ยง (ค่าเฉลี่ย 2.33, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66) และ (2) การที่วัดพระธรรมกายให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนั้งสมาธิโดยใช้เครือข่าย เช่น หน่วยงานภาครัฐกิจเอกชน และหน่วยงานภาครัฐไม่มากเท่าที่ควร (ค่าเฉลี่ย 2.33, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67) เหล่านี้เป็นต้น ก็ตาม แต่ในเวลาเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างก็ยังเห็นว่า วัดพระธรรมกายบริหารจัดการ หรือดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง (1) การที่วัดพระธรรมกายให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนั้งสมาธิโดยให้วิชาความรู้ทางวิชาการกับประชาชน (ค่าเฉลี่ย 2.24) และ (2) การที่วัดพระธรรมกายให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนั้งสมาธิโดยนำเครือข่ายที่ทันสมัย หรือเครือข่ายสังคม (social media) เช่น เฟสบุ๊ก (Facebook) และไลน์ (Line) มาปรับใช้กับประชาชน (ค่าเฉลี่ย 2.15) เป็นต้น เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงมีส่วนสำคัญทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลาง

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั้งสมาธิของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลางทั้ง 5 ด้าน ดังกล่าวแล้วนั้น

เหตุผลสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ซึ่งเป็นประชาชนที่มานั่งสมาธิในวัดพระธรรมกายเห็นด้วยในระดับปานกลางดังกล่าว แทนที่จะเห็นด้วยในระดับมากหรือในระดับน้อย ผู้ศึกษามี

ความเห็นว่าเป็นว่า ถึงแม้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวพึงพอใจ และเห็นว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนันทนาการของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความเหมาะสม สอดคล้องกับความเป็นจริง และมีโอกาสนำไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง (1) การที่วัดพระธรรมกายควรให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนันทนาการโดยให้ความสำคัญกับการวางแผน หรือการเตรียมความพร้อมไว้ล่วงหน้า (ค่าเฉลี่ย 2.31, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62) และ (2) การที่วัดพระธรรมกายควรให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนันทนาการอย่างรอบคอบ หรืออยู่บนพื้นฐานของเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 2.31, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน หรือ S.D. 0.66) เป็นต้น ก็ตาม แต่ในเวลาเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างก็ยังคงมีความเห็นแย้ง หรือไม่พึงพอใจกับการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนันทนาการของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง (1) การที่วัดพระธรรมกายบริหารจัดการ หรือให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนันทนาการโดยใช้จ่ายงบประมาณอย่างไม่เหมาะสม เช่น น้อยเกินไป หรือฟุ่มเฟือย (ค่าเฉลี่ย 2.33, S.D. 0.66) และ (2) การที่วัดพระธรรมกายให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนันทนาการโดยใช้เครือข่าย เช่น หน่วยงานภาครัฐกิจเอกชน และหน่วยงานภาครัฐไม่มากเท่าที่ควร (ค่าเฉลี่ย 2.33, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67) เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงมีส่วนสำคัญทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลางดังกล่าว

3. ผลการศึกษายุทธศาสตร์การบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนันทนาการของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดแบ่งเป็น 5 ด้าน พบว่า ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการดังกล่าวล้วนมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีทั้ง 7 ด้าน โดยยุทธศาสตร์การบริหารจัดการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดแบ่งเป็น 5 ด้าน เรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อยได้ทั้ง 5 ด้าน ดังกล่าวแล้วนั้น

เหตุผลสำคัญที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนทั้งหมดที่มานั่งสมาธิในวัดพระธรรมกายมีความเห็นดังกล่าวนี้ ผู้ศึกษามีความเห็นว่าเป็นเนื่องจากกลุ่มตัวอย่าง (1) ทราบและเข้าใจถึงความสำคัญ ความจำเป็น ตลอดจนลักษณะสำคัญของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนันทนาการของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดแบ่งเป็น 5 ด้าน (2) เข้าใจว่า ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการดังกล่าวให้ความสำคัญกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และให้ความสำคัญกับตัวชี้วัด ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการประเมินผล และ (3) หากวัดพระธรรมกายนำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการดังกล่าวมาปรับใช้อย่างจริงจังและต่อเนื่องแล้ว ย่อมมีส่วนสำคัญทำให้การบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนันทนาการของวัดพระธรรมกายมีแนวโน้มประสบความสำเร็จ เมื่อเป็นเช่นนี้ กลุ่มตัวอย่างจึงมีความเห็นดังกล่าว อนึ่งความเห็นเช่นนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่จำนวน 7 คน จากทั้งหมด 9 คน

7. สรุปผลการวิจัย

1. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ที่สำคัญคือ วัดพระธรรมกายให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิโดยใช้จ่าบบประมาณอย่างไม่เหมาะสม เช่น น้อยเกินไป หรือฟุ่มเฟือย

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ ที่สำคัญคือ วัดพระธรรมกายควรให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิโดยใช้จ่าบบประมาณอย่างเหมาะสม ประหยัด และใช้ประโยชน์จากเครือข่ายที่ทันสมัยและหลากหลาย เช่น เฟสบุ๊ก และไลน์

3. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดแบ่งเป็น 5 ด้าน ควรประกอบด้วย 5 ด้านเรียงตามลำดับ

8. ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้ข้อเสนอแนะสอดคล้องกับผลการศึกษา และการอภิปรายผลข้างต้น ข้อเสนอแนะมีดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ มี 2 ข้อ

1.1 วัดพระธรรมกายควรจัดการฝึกอบรมหรือพัฒนาผู้บริหารทุกระดับเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเองในเรื่องความสำคัญและความจำเป็นของการให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิในทิศทางที่สนับสนุนหรือใช้จ่าบบประมาณอย่างเหมาะสม เช่น ไม่น้อยเกินไป หรือประหยัด (ข้อเสนอแนะ หรือแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเรื่องการใช้งบประมาณอย่างเหมาะสมข้างหน้านี้ สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมด 9 คน) และเฉพาะข้อเสนอแนะที่วัดพระธรรมกายควรจัดการฝึกอบรมหรือพัฒนาผู้บริหารทุกระดับเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการปฏิบัติงานนั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Alan Michael Saks and Robert R. Haccoun. (2012, pp. 5-10). *Managing Performance Through Training and Development*. Fifth Edition. Toronto: Nelson Education, Ltd. ที่กล่าวถึงการจัดการฝึกอบรมและกิจกรรมในการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า การที่หน่วยงานจัดการฝึกอบรมให้แก่บุคลากรในหน่วยงาน ย่อมเป็นผลให้บุคคลเกิดการปรับปรุงในการปฏิบัติงานของตนเอง

1.2 วัดพระธรรมกายควรออกแบบหลักสูตรการฝึกอบรมทุกชั้นตอน และควรออกแบบหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ พร้อมทั้งจัดทำตัวแบบการฝึกอบรมหลัก เพื่อให้เห็นภาพรวมหรือทิศทางของการฝึกอบรม พร้อมกันนั้น หลักสูตรการฝึกอบรมทุกชั้นตอนควรดำเนินการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วย เช่นนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Steven A. Beebe, Timothy P. Mottet, and K. David Roach. (2003). *Training and Development*:

Enhancing Communication and Leadership Skills. New Jersey: Pearson. ที่อธิบายไว้ว่า หน่วยงานควรมีการออกแบบหลักสูตรการฝึกอบรมทุกขั้นตอน และควรออกแบบหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ พร้อมทั้งจัดทำตัวแบบการฝึกอบรมหลัก เพื่อให้เห็นภาพรวมหรือทิศทางของการฝึกอบรม ทั้งนี้ หลักสูตรการฝึกอบรมทุกขั้นตอนควรดำเนินการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ คือ วัดพระธรรมกายควรกำหนด ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การวางแผนยุทธศาสตร์ ด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำไปปรับใช้ในการวางแผน การกำหนด ขั้นตอนการปฏิบัติงาน หรือการกำหนดกลุ่มตัวชี้วัดสำคัญสำหรับการปฏิบัติงาน (Key Performance Indicator หรือ KPI) ด้านเทคโนโลยี โดยยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่เน้นการวางแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว ควรประกอบด้วย 5 ด้าน เรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้าน (1) ตัวชี้วัด (2) ยุทธศาสตร์ดำเนินงาน (3) พันธกิจ (4) เป้าหมาย และ (5) วิสัยทัศน์ ข้อเสนอแนะเช่นนี้ สอดคล้องกับการสัมภาษณ์แนวลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ จำนวน 7 คน จากทั้งหมด 9 คน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. วัดพระธรรมกาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือบุคลากรควรทำวิจัยต่อยอดแบบเจาะลึก เกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแต่ละด้านอย่างเจาะจง เช่น ด้านการมีภูมิคุ้มกัน และด้านเครือข่าย เป็นต้น

2. วัดพระธรรมกาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือบุคลากรควรทำวิจัยเชิงเปรียบเทียบ เช่น การเปรียบเทียบการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิระหว่างวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับวัดอื่น หรือวัดไทยในต่างประเทศ ที่มีภาระงานใกล้เคียงกัน

3. วัดพระธรรมกาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือบุคลากรควรทำวิจัยโดยใช้กรอบแนวคิด หรือยุทธศาสตร์อื่นสำหรับการศึกษาวิเคราะห์การบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิของวัดพระธรรมกาย เช่น แนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน และแนวคิดตะวันออก เป็นต้น

4. วัดพระธรรมกาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือบุคลากรควรทำวิจัยต่อยอด โดยออกแบบรูปแบบการวิจัย (research design) ให้เป็นการวิจัยแบบผสม (mixed methods research) ซึ่งประกอบด้วยวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพคุณภาพ ในเรื่องแนวโน้มการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับการพยากรณ์ การคาดการณ์ การวางแผน และการกำหนดวิสัยทัศน์ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการนั่งสมาธิของวัดพระธรรมกายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

มาริษา ตันติพรเดชา. (2550). การเปรียบเทียบการบริหารจัดการด้านการให้บริการประชาชนตาม แนวเศรษฐกิจพอเพียงระหว่างเทศบาลเมืองนราธิวาสกับเทศบาลเมืองสุโขทัย จังหวัด

- นราธิวาส. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รวีพร คูหิรัญ. (กรกฎาคม-ธันวาคม, 2558). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามแนวพระราชดำริ. *วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา*, 7(14) : 64-76.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2550). *การบริหารจัดการตามแนวทางคุณธรรมและแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โพธิ์เพช.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2556). *หลักการและเทคนิคการเขียนงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และรายงานพิมพ์ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โพธิ์เพช.
- Beebe, Steven A., Mottet, Timothy P., and Roach, K. David. (2003). *Training and Development: Enhancing Communication and Leadership Skills*. New Jersey: Pearson.
- Biernacki, Patrick. and Waldorf, Dan. (1981). "Snowball Sampling: Problems and Techniques of Chain Referral Sampling", *Sociological Methods & Research*, 10, 2 (1981): 141-163.
- Creswell, John W. and Clark, Vicki L. Plano. (2011). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. Second Edition. Thousand Oaks, California: Sage Publications, Inc.
- Saks, Alan Michael. and Haccoun, Robert R. (2012). *Managing Performance Through Training and Development*. Fifth Edition. Toronto: Nelson Education, Ltd.
- Yamane, Taro. (2012). *Mathematics for Economists: An Elementary Survey*. Whitefish, Montana: Literary Licensing, LLC.

